

Sčítanie obyvateľstva na Slovensku začína bojom. Kampane #bezvyznania aj „Nehanbím sa za Ježiša“

Jozef Duháček

15. februára 2021 ✚ Spoločnosť ✚ Sčítanie obyvateľstva

Sčítanie ľudu, latinsky census – z latinského slova *censere* (odhadnúť), je procedúra, ktorá spočíva v systematickom a plošnom získavaní a zaznamenávaní informácií o členoch danej populácie. Používajú ho predovšetkým vlády, ktoré potrebujú získať štatistické údaje o počte, veku, zložení, majetkových pomeroch, náboženskom a národnostnom rozdelení populácie. Prvé sčítania sa konali a vyhodnocovali ručne a ich spracovanie bolo časovo a administratívne náročné, a preto poskytovali len základne informácie.

Prvé správy o vykonanom sčítaní ľudu sú z Egypta, z neskorého stredného kráľovstva. Herodotos spomína, že faraón Amasis nariadil, aby každý Egyptan každoročne deklaroval nomarchovi „*odkiaľ berie prostriedky na živobytie*“. Za vlády Ptolemaiovcov a Rimanov uskutočnili vládni úradníci v Egypte niekoľko sčítaní ľudu. Máme viacero správ z gréckych mestských štátov, ktoré hovoria o sčítaní ľudu. Biblia nám hovorí, že sám Boh nariaďuje sčítať svoj ľud a prikazuje každému započítanému platiť daň na údržbu a prevádzku Stánku zmluvy. (Ex 30: 11–16)

Kniha Numeri má meno podľa tohto sčítania vyvoleného národa, ktoré sa robilo podľa jednotlivých kmeňov a rodín. Druhé sčítanie ľudu sa uskutočnilo, keď sa Izraeliti utáborili na moábskych rovinách. Kráľ David tiež vykonal sčítanie ľudu, ktoré však malo katastrofálne výsledky. (2. Sam 24 a 1. Krn 21) Jeho syn Šalamún zasa nechal spočítať všetkých cudzincov v Izraelskom kráľovstve. (2. Krn 2:17)

Za vlády dynastie Chan sa v roku 2 AD uskutočnil veľký census v Číne, ktorého výsledky sa zachovali a dodnes sa považujú za značne presné. Ďalšie sčítanie sa uskutočnilo v roku 144 po Kr. Najstaršie zaznamenané sčítanie v Indii bolo okolo roku 330 pred Kristom za vlády Čandraguptu Maurju.

Census bol rozhodujúcim faktorom v správe Rímskej ríše. Robil sa s malými výnimkami každých päť rokov a jeho výstupom bol niečo ako centrálny register obyvateľov a ich majetkových pomeroch, na základe ktorých im bolo možné udeliť povinnosti, výsady a privilégia. Rímsky volebný systém nedával každému občanovi rovnako platný hlas, ako to robia liberálne moderné systémy, ale váha volebného hlasu závisela od majetkovej triedy, do ktorej bol pri cenze započítaný. Na druhej strane, až do úpadku republiky mali povinnosť zdvihnúť zbraň na obranu štátu iba občania s majetkom, ktorý im umožnil zaobstarať si výzbroj a výstroj. Prvý census mal konať rímsky kráľ Servius Tullius v 6. storočí pred Kristom a v tej dobe sa počet obyvateľov s výzbrojou údajne počítal na 80 000. V Lukášovom evanjeliu spomínané Quiriniovo sčítanie dalo impulz k rozvoju hnutia zelótov, ktoré vyvolalo niekoľko neúspešných povstaní proti Rímu, ktoré nakoniec skončili zrovnaním Jeruzalema so zemou a 1800-ročnou diasporou.

V arabských krajinách zaviedli pravidelné sčítania ľudu krátko po vzniku kalifátov. Prvé nariadil kalif Umar. V stredovekej Európe sa sčítania konali zvyčajne kvôli daňovým účelom. Máme záznamy o sčítaní, ktoré

spravil Viliam Dobyvateľ v roku 1086 v Anglicku, o sčítaní v Jeruzalemskom križiackom kráľovstve v roku 1183 a veľkom sčítaní vo Francúzsku v roku 1328. 25. mája 1577 španielsky kráľ Filip II. nariadil miestnym úradníkom v Novom Španielsku a Peru pripraviť všeobecný súpis španielskych zámorských dŕžav. Dotazník mal päťdesiat položiek a bol zostavený tak, aby získal základné informácie o povahe krajiny a živote jej národov.

13. októbra 1753, bol vydaný patent cisárovnej Márie Terézie o každoročnom sčítaní obyvateľov Habsburskej ríše. Prvýkrát sa uskutočnilo v rovnakom čase a na celom území skupiny štátov. Zoznam mali najskôr urobiť duchovní podľa svojich farností; neskôr sa rozhodlo, že súčasne bude sčítanie vykonávať aj šľachta a jeho obsah bude rozšírený o zoznam budov a ekonomické charakteristiky majiteľa domu. Sčítanie uskutočnené v roku 1754 bolo mimoriadnym počinom – malo umožniť po prvýkrát určiť hustotu obyvateľstva podľa regiónov a poskytnúť aj ďalšie informácie o sociálnej štruktúre obyvateľstva – ale nebolo úspešné, pretože obava zo zvyšovania daní, odpor šľachty proti centralizačnému úsiliu súdu viedli k mnohým obštrukciám. S drobnými zmenami však tento systém fungoval až do polovice 19. storočia.

Medzi hlavné ciele sčítaní, ktoré sa na území Rakúsko-Uhorska uskutočnili od roku 1869 do začiatku 20. storočia, patrilo: zistiť aktuálny počet obyvateľstva, smery migrácie, zachytenie rýchlych a významných štrukturálnych zmien, ktorými spoločnosť v tom čase prechádzala, a určovanie národnostnej štruktúry v jednotlivých regiónoch a miestach. Pre svoje výrazné politické aspekty sa však prieskum o etnickom zložení obyvateľstva stal náramne kontroverznou súčasťou sčítania ľudu.

Zisťoval vek a pohlavie, prípadné fyzické a neskôr aj mentálne hendikepy. Skúmalo sa občianstvo, rodinný stav, konfesia a jazyk používaný pri komunikácii; od roku 1880 aj gramotnosť. Otázkou o jazyku používanom pri komunikácii sa nepriamo mapovalo etnické zloženie obyvateľstva. Z údajov bolo možné zistiť aj ekonomické charakteristiky. Sčítanie vykonávalo Ministerstvo vnútra cez okresné a obecné úrady. Novinkou z roku 1890 boli diernoštitkové elektrické triediace stroje Hollerith, ktoré urýchlili spracovanie sčítania a umožnili aj podstatné rozšírenie možností spracovania údajov. Rakúske sčítania z rokov 1890 – 1910 obsahovo, kvalitou spracovania a rozsahom publikovaných údajov patrili k tým dobre organizovaným a realizovaným. Ich kvalitu dokumentuje aj skutočnosť, že po rozpade Rakúsko-Uhorska niektoré metódy prevzali nástupnícke štáty.

Nová Československá republika potrebovala poznať demografické údaje o novom štáte čo najpodrobnejšie, prvé sčítanie ľudu sa uskutočnilo 15. februára 1921. Jeho obsah sa trochu líšil od predvojnových sčítaní.

Dôležitou charakteristikou bolo aj zamestnanie obyvateľstva, triedené podľa ekonomického odvetvia. Konkrétne zamestnanie a nehnuteľný majetok sa neskúmali. Za politicky podstatný bol považovaný prieskum štátnej príslušnosti obyvateľstva, pretože mal potvrdiť opodstatnenosť vzniku samostatnej Československej republiky.

Na rozdiel od predvojnového prieskumu národnosti založeného na „jazyku používanom v komunikácii“ prijala novú definíciu národnosti, podľa ktorej *„národnosťou treba chápať kmeňovú príslušnosť, ktorej vonkajším znakom je zvyčajne materinský jazyk“*. Tým sa malo odstrániť pôsobenie definície podľa komunikačného jazyka, pretože bola pre české a slovenské etnikum nevýhodná. Odkaz na uznanie národnosti podľa „príslušnosti ku kmeňu“ umožnil Židom a Rómom prihlásiť sa k svojej národnosti, hoci nehovorili po hebrejsky ani po rómsky. Aj keď oficiálne existovala „československá národnosť“, bolo možné zisťovať populáciu českej a slovenskej národnosti osobitne. Ďalšou dôležitou charakteristikou bola konfesia obyvateľstva.

Cenzus v roku 1930 pridal do sčítania nové charakteristiky, ako napríklad fertilitu žien, predchádzajúce bydlisko, národnosť sa počítala podľa materinského jazyka, čo sa stalo terčom kritiky. Sčítanie v roku 1947 bolo poznačené povojnovými zmenami a nebolo sčítaním v pravom slova zmysle. Sčítaním v roku 1961 začína ďalšia nová etapa. Prvýkrát boli spracované tiež údaje o obyvateľstve podľa miesta trvalého pobytu a zaviedlo sa nové metodické vymedzenie „domácností“. Na svoju dobu veľmi progresívna koncepcia domácností vychádzajúca z bázy rodinných vzťahov a podrobné spracovanie údajov významne rozšírilo informácie o štruktúre rodín a domácností, o veľkosti rodín, o počtoch a zložení neúplných rodín so závislými deťmi, o rozsahu viacgeneračného spolužitia i o spôsobe a podmienkach bývania. V roku 1970 bolo do sčítania prvýkrát zaradené rodné číslo, čo zvýšilo schopnosť štátu presne vysledovať sociálno-ekonomické charakteristiky obyvateľov. Nasledujúce sčítania nepriniesli z metodickej stránky výraznejšie zmeny.

Sčítanie ľudu je síce matematicko-štatistická operácia, má však svoje dôsledky, ktoré sa prejavujú s sociálnej, ekonomickej, politickej i náboženskej oblasti. Nadchádzajúce sčítanie na Slovensku nie je výnimkou.

V prvom rade treba pripustiť, že čísla majú svoj význam. Väčšinovo katolíckym Slovenskom, ktoré potvrdili posledné dve sčítania, šermujú už 30 rokov všetci. I tí, ktorí sa usilujú, aby dekadentné, zvrátené a čoraz vražednejšie liberálne trendy nedostali na kresťanskom Slovensku priestor, i tí, ktorí bijú na poplach pred farskou republikou a biskupmi, ktorí údajne zasahujú do politiky, tvorby zákonov a práv iných ľudí.

Združenie Ethos spustilo kampaň #bezvyznania. Na jeho stránkach <https://sekularisti.sk/> sa dočítame, že vláda nedala príspevok združeniu pre Možnosť voľby, ale zlým biskupom, ktorí navyše propagujú škodlivé konferencie (1), dočítame sa, že biskupom ide len o peniaze (2), že na peniaze, ktoré sa delia medzi cirkvi a náboženské spoločnosti sa skladajú ateisti, ktorí z nich nič nedostanú (3), že čím viac ľudí sa prihlási k cirkvám, tým viac si budú nárokovať právo zasahovať do politiky a zákonodarstva a samozrejme najhorší sú katolíci, lebo ich je početne najviac a najviac kričia proti LGBT a potratom a ich kňazi sú z väčšej časti fašisti. (4)

Dozvieme sa aj to, že otázka o náboženstve je pri sčítaní irelevantná, lebo ľudia aj tak neodpovedajú poctivo, nehovoria o svojej osobnej viere, ale len o členstve v cirkvi a celé je to zasa len o peniazoch. (5)

Ale aj v prehnutom cirkevnom podhubí vyrástli krásne exempláre, ako jehovisti alebo mormóni, ktorí od štátu nič neberú, a preto sú v sekularistických očiach pravdepodobne menej zlí. Možno dokonca aj dobrí. Za prečítanie stoja aj ich otázky a odpovede zmätenému občanovi. (6) Občanovi, ktorý sa pýta, či ho kresťanský pochovajú, ak teraz zaprie, že je kresťan dodávajú odvahu tým, že sa o tom cirkevní predstavitelia nedozvedia a nevyplývajú pre neho z toho teda žiadne následky.

Vskutku chrabré. Dôsledne sa opakuje, že sčítanie nie je o viere, ale o Cirkvi. Vari niekto tvrdil iné? Že ateisti prispievajú na chod cirkví. A veriaci snáď dane neplatia? Vari štát cirkvám vrátil všetko, čo im po 1948 skonfiškoval? A to čo im vrátil, vrátil im to v stave, v akom to zobral? Vari štát z daní veriacich neplatí aj také veci, ktoré tí, čo sa hlásia k cirkvám odmietajú?

Texty podporujúce túto iniciatívu dávajú trochu nahliadnuť do ideového pozadia. Neustále spomínanie peňazí, ktoré dostávajú cirkvi len tak a najmä faktu, že katolícka dostáva pre svoje najväčšie zastúpenie, poodkrýva túžbu po týchto peniazoch. Druhá vec, ktorá v pozadí presvitá, je falošná predstava, že ateisti, humanisti a sekularisti sa k chodu štátu vyjadrovať môžu, môžu zasahovať do politiky a tvorby zákonov. Lebo tie musia byť ateistické a sekulárne. Veľký počet občanov, ktorí nezdediajú sekulárny étos však musí byť na verejnosti ticho. Aké humanistické. So sčítaním ľudu to nemá nič spoločné.

Pre katolíkov je sčítanie ľudu jedna z mnohých príležitostí, aby sa zachovali tak, ako od nich ich Boh a Spasiteľ vyžaduje.

Nebojte sa tých, čo zabíjajú telo, ale dušu zabiť nemôžu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže i dušu i telo zahubiť v pekle. Nepredávajú sa dva vrabce za halier? A predsa ani jeden z nich nepadne na zem bez vedomia vášho Otca. Vy však máte aj všetky vlasy na hlave spočítané. Nebojte sa teda, vy ste cennejší ako mnoho vrabcov. Každého, kto mňa vyzná pred ľuďmi, aj ja vyznám pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach. Ale toho, kto mňa zaprie pred ľuďmi, aj ja zapriem pred svojím Otcom, ktorý je na nebesiach.

A hoci je pravda, že pri dnešnej legislatívnej úprave sú príspevky cirkvám nejako počítané z počtu tých, ktorí sa k nim prihlásia, nie je to podstatné. Táto úprava sa môže kedykoľvek zmeniť. Katolícka cirkev dokáže bez príspevku od štátu prežiť. Preto motivácia prihlásením sa k nejakej cirkvi zaistiť jej finančnú stabilitu síce nie je zlá, ale je nedostatočná.

S prihlásením sa k cirkvi pramálo súvisí údajná politická moc, zasahovanie do politiky a legislatívy. Podľa posledného sčítania bolo katolíkov viac než 62% , čo by znamenalo, že tu budú pomery prísnejšie než v Poľsku. Žiadne potraty, zákaz všetkých genderových propagánd, zákaz rozvodov atď. Pre výkon politickej a legislatívnej moci je podstatné, kto tú moc má a ako pevne ju drží. Nie náboženské zloženie populácie deklarované v sčítaní ľudu.

Podstatná je však spravodlivosť, ktorá žiada, aby sa dalo Bohu to, čo mu patrí. Nie nadarmo si Katolícka cirkev pripomína a oslavuje zástupy mučeníkov, ktorí sa dokázali priznať Ježišovi hoci vedeli, že to povedie ku krutej a bolestnej smrti. Pretože mali pred očami perspektívu večného života a v porovnaní s ním sú aj najväčšie pozemské trápenia zanedbateľné. Pretože vedeli, že kto vyzná Ježiša pred ľuďmi, môže očakávať, že ho Ježiš vyzná pred Otcom. Boh žiada, aby ho jeho nasledovníci vyznávali s úprimným srdcom. Aby sa nebáli k nemu priznať, ale aby každému dali jasne a zreteľne najavo, komu patria. Keď soľ stratí chuť, načo je dobrá?

Cirkev s najväčšou starostlivosťou zozbierala svedectvá o tých, ktorí išli až do krajnosti, aby dosvedčili svoju vieru. Ich svedectvo je napísané krvavými písmenami: *„Nič mi nebudú osožiť končiny sveta ani kráľovstvá tohto veku. Pre mňa je lepšie zomrieť v Krista Ježiša ako vládnuť nad končinami zeme. Hľadám toho, ktorý za nás zomrel; chcem toho, ktorý pre nás vstal z mŕtvych.“*

V kontexte nášho sčítania ešte hádzanie levom nehrozí. Zatiaľ. Hrozí však, že človek zmätený manipulatívnymi sekulárnymi iniciatívami zaprie svojho Boha. Že zbabelo ustúpi pred sekulárnym dupotáním. To sa netýka ľahostajných veriacich, ktorí už sú prakticky apatatmi. Hoci spomínaná iniciatíva praniehuje vyhlásenie KBS, že ku cirkvi by sa mal prihlásiť aj ten, ktorý bol pokrstený, ale nepraktizuje, tak tu plače na zlom hrobe. Týchto ľudí nezaujímajú vyhlásenia KBS, a náreky sekularistov ich tiež nedojujú.

Táto iniciatíva, ako je možné vidieť na billboardoch, využíva strach z Covidu, ktorý sa pevne zakorenil v našej spoločnosti, a peniaze; podsúva predstavu, že peniaze, ktoré sa nedajú cirkvám sa dajú do zdravotníctva na viac testov, vakcín, JIS-iek, nemocníc a podobne. Ale čo osoží, keby človek aj celý svet získal a dušu stratil? Kristov učeník si nemá vieru len zachovať a z nej žiť, ale ju má aj vyznávať, s istotou o nej svedčiť a šíriť ju: *„Všetci ... majú byť pripravení vyznávať Krista pred ľuďmi a nasledovať ho na ceste kríža v prenasledovaniach, ktoré Cirkvi nikdy nechýbajú.“* Služba viere a svedectvo o nej sú potrebné na spásu. (7)

Preto pre každého katolíka, ktorý to so svojou osobnou vierou, na ktorú sa iniciatíva #bezvyznania odkazuje, myslí vážne, je prihlásenie sa ku viere a Cirkvi nie otázkou výberu, je to povinnosť a neprihlásenie sa je hriechom proti spravodlivosti i proti cnosti viery. Kto nie je verný v malom, ako mu možno veriť vo veľkom?

Nadácia Slovakia Christiana spustila kampaň **Nehanbím sa za Ježiša** – www.nszj.sk – , do ktorej sa zapojilo viacero známych osobností, medzi inými napríklad herec Štefan Bučko, novinár Jaroslav Daniška či

analytik Ján Baránek. Symbolom kampane je **klúčienka**, ktorú nadácia posielala záujemcom, ktorí si ju objednali na spomínanej web stránke. Cieľom je osloviť ľudí, ktorí sú vlažnejší vo svojej viere a aj s pomocou známych tvárí ich tak motivovať k prihláseniu sa k Cirkvi, s ktorou sú nezrušiteľným putom spätí od svojho krstu. Krátke príhovory známych osobností možno nájsť na Youtube kanáli Nadácie Slovakia Christiana – <https://www.youtube.com/channel/UCNIL-rOGwmLRY-fqqWFraCQ>.

1 <https://sekularisti.sk/vlada-nadalej-plni-priania-biskupov/>

2 <https://sekularisti.sk/biskupom-ide-viac-o-prispevok-od-statu-nez-o-dobro-pre-veriacich/>

3 <https://sekularisti.sk/nespravodlive-delenie-financii-medzi-cirkvi-preco-oznacit-v-scitani-bez-vyznania/>

4 <https://sekularisti.sk/odpovede-pre-portal-webnoviny/>

5 <https://sekularisti.sk/zbytocna-otazka-o-nabozenskom-vyznani/>

6 <https://sekularisti.sk/kampan-bezvyznania-odpovedame-na-vase-otazky/>

7 KKC 1816

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/scitanie-obyvatelstva-na-slovensku-zacina-bojom-kampane-bezvyznania-aj-nehambim-sa-za-jezisa/>